

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/173/2016
Identifikačné číslo spisu:	4211217307
Dátum vydania rozhodnutia:	23.11.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4211217307.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. J., bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. Michaelom Medviďom, advokátom so sídlom v Košiciach, Wurmova č. 1131/4, proti žalovanému DECODOM, spol. s r.o., so sídlom v Topoľčanoch, Pilská č. 7, IČO: 36 305 073, zastúpenému CANIS DEI, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Partizánska č. 52/826, IČO: 36 861 693, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 6 C 340/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. mája 2016 sp. zn. 9 Co 812/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 8. júla 2015 č.k. 6 C 340/2013-301 Okresný súd Topoľčany (ďalej len „súd prvej inštancie“) I. zamietol návrh na určenie, že právny úkon - uznanie dlhu podľa ustanovenia § 558 zákona č. 40/1964 Zb. a dohoda o spôsobe náhrady škody podľa ustanovenia § 191 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z.z. uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dňa 10. júna 2013, sú neplatné, II. určil, že právny úkon - uznanie dlhu, ktorý žalobca urobil do notárskej zápisnice dňa 10. júna 2013, spisanej na Notárskom úrade JUDr. Gabrielou Palugovou, so sídlom v Topoľčanoch, Bernolákova č. 2323 pod č. N 423/2013, a ktorým žalobca uznal svoj záväzok zaplatiť dlh vo výške 124 014,18 € titulom náhrady škody spôsobenej žalovanému ako zamestnávateľovi, je neplatný, III. určil, že právny úkon - súhlas udelený žalobcom v prípade nesplnenia si svojho záväzku zaplatiť dlh vo výške 124 014,18 € titulom spôsobenej škody žalovanému ako zamestnávateľovi najneskôr v lehote do 30. septembra 2013 s vykonateľnosťou notárskej zápisnice dňa 10. júna 2013, spisanej na Notárskom úrade JUDr. Gabrielou Palugovou, so sídlom v Topoľčanoch, Bernolákova č. 2323 pod č. N 423/2013, podľa § 41 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov, je neplatný, IV. o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu. V odôvodnení uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal z ustanovení § 80 písm. c/ O.s.p., čl. II veta druhá, § 1 ods. 1 až 6, § 13 ods. 3, § 15, § 17 ods. 1 až 3, § 18, § 20 ods. 1, § 191 ods. 2, 3 Zákonníka práce, § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1, § 40a, § 49a, § 588, § 586 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 47 zákona č. 323/1992 Z.z. Po vykonanom dokazovaní dospel

k záveru, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetných právnych úkonov, pretože určovací petit súvisí s vyriešením otázky, ktorou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo neistoty v jeho právom postavení. Z uznania záväzku bolo zrejmé, akého nároku sa týka, resp. v čom alebo v akých skutkových reálnych okolnostiach spočíva tento nárok, preto návrh žalobcu v časti ako je uvedené v ods. I. výrokovej časti rozsudku zamietol ako nedôvodný. Pokiaľ ide o právne úkony uvedené v ods. II. a III. výrokovej časti rozsudku súd tieto určil za neplatné s odôvodnením, že v pracovnoprávných vzťahoch nemožno pohľadávku veriteľa zabezpečiť iným spôsobom, a to ani na základe vzájomnej dohody zmluvných strán. Zároveň poukázal na § 17 ods. 1 Zákonníka práce, z ktorého vyplýva, že právny úkon, ktorým sa zamestnanec vopred vzdá svojich práv, je neplatný. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 2 O.s.p.

2. Na odvolanie žalobcu proti zamietajúcemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie a výroku o trovách konania Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 5. mája 2016 sp. zn. 9 Co 812/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec následne správne právne posúdil. Odvolací súd sa s výrokom rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá v plnom rozsahu stotožnil. Stotožnil sa aj s dôvodmi rozhodnutia, preto v podrobnostiach odkázal na správne odôvodnenie prvoinštančného rozsudku (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Podľa obsahu uznania dlhu ide jednoznačne o uznanie záväzku podľa Zákonníka práce, keď žalobca uznal tak výšku nároku žalovaného ako aj dôvody jeho vzniku. Predmetné uznanie dlhu ako jednostranný právny úkon žalobcu adresovaný žalovanému zakladá vyvrátiteľnú právnu domnienku, že dlh v čase uznania existoval a pokiaľ by žalobca neskôr namietal jeho výšku, musel by to preukázať. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie „z dôvodov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP“. Poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení v tom, že podľa názoru dovolateľa predmetné uznanie dlhu je absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu absencie dôvodu vzniku dlhu. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia tejto právnej otázky, ktorú odvolací súd vyriešil nesprávne a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená alebo sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Poukázal na to, že uznanie dlhu z 10. júna 2013 neobsahuje zoznam montážnych prípadov a výšku spôsobenej škody v jednotlivých montážnych prípadoch ako skutočný právny dôvod vzniku škody, ktorý mal byť výsledkom sumárnej pohľadávky. Mal za to, že uznanie dlhu bez uvedenia konkrétnych montážnych prípadov a výšky škody je nepreskúmateľné, nekorektné a zavádzajúce, v rozpore so zákonom a v rozpore s dobrými mravmi, a preto je tento právny úkon neplatný podľa § 37 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov žalobca žiadal napadnuté výroky rozsudku odvolacieho súdu a tiež rozsudok súdu prvej inštancie (v zamietajúcom výroku I.) zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne, aby sám vo veci rozhodol nasledovne: „Určuje sa, že právny úkon uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka a dohoda o spôsobe náhrady škody podľa § 191 ods. 3 Zákonníka práce uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dňa 10. júna 2013, sú neplatné. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania.“

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Dovolanie žalobcu považuje za nedôvodné a účelové s cieľom dosiahnuť zdržanie iného trestného súdneho konania voči žalobcovi, vedeného na Okresnom súde Topoľčany sp. zn. 1T/9/2016 na základe podanej obžaloby pre trestný čin sprenevery podľa § 213 ods. 1, 4 písm. a/ Trestného zákona, v ktorom je žalovaný v procesnom postavení poškodeného. Nesúhlasil s názorom žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, pretože odvolací súd rozhodol v súlade s platnou právnou úpravou a svoje rozhodnutie aj správne právne odôvodnil. K námietke žalovaného týkajúcej sa odklonenia od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu uviedol, že žalobca neuviedol od akých konkrétnych rozhodnutí dovolacieho súdu sa mal odvolací súd odkloniť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení,

že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ

uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP. Uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP sa však vzájomne vylučuje; ich súbeh, resp. vzájomná kumulácia je vylúčená (viď napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 27/2017). Zásada, podľa ktorej dovolateľ nemôže uplatniť popri sebe viaceré, navzájom protichodné alebo logicky sa vylučujúce dôvody prípustnosti dovolania, sa neuplatňuje iba vo vzájomnom (horizontálnom) vzťahu ustanovení § 420 CSP a § 421 CSP, ale tiež vo vnútri týchto ustanovení [vo vertikálnom usporiadaní jednotlivých dôvodov prípustnosti dovolania v rámci toho istého ustanovenia (samostatne v rámci § 420 CSP a v rámci § 421 CSP)]. Preto sa dovolací súd pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil na skúmanie prípustnosti dovolania len z hľadiska dovolacieho dôvodu, ktorý je v ustanovení § 421 ods. 1 CSP uvedený na prednejšom mieste, t.j. na dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (v tomto smere porovnaj aj rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1 VCdo 2/2017).

15. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

15.1. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

16. V danom prípade žalobca v dovolaní uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak neoznačil konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, v ktorých sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd v rozhodnutiach. V dovolaní len dal do pozornosti právnu vetu rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. júna 2004, sp. zn. 32 Odo 1251/2003, ktorú citoval: „Uznávacím prejavom možno uznať všetky dlhy dlžníka voči veriteľovi alebo len niektoré z nich. Ak dlžník uzná viac dlhov, musí nepochybne určiť, ktoré jednotlivé dlhy (čo do dôvodu a výšky) uznáva a sľubuje zaplatiť“, bez ďalšieho uvedenia akým spôsobom sa mal v danej veci dovolací súd odkloniť od

rozhodovacej praxe. Označenie uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky nenapĺňa pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu tak, aby dovolateľ ním naplnil predpoklady vyplývajúce z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na definíciu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ uvedenú v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017, kde sa uvádza: „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj jednotlivu v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali“.

16.1. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobcom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

17. Najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.